Ahti Fagerblom 15.11.2017 101/17/L/A

Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen 16.11.2017

HE 175/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain ja tuulivoiman kompensaatioalueista annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Pyydettynä lausuntona hallituksen esityksestä uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotueksi Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Suomessa puunjalostuksen merkitys kansataloudelle on kansainvälisesti katsottuna poikkeuksellisen tärkeä. Puunjalostuksen osuus tuotannosta, viennistä ja työllisyydestä on kansainvälisesti katsottuna hyvin korkea, minkä vuoksi puun polton tukien kanssa on Suomessa oltava erityisen varovainen. Myös lakiesityksessä keskeiseksi tavoitteeksi mainitaan kansantalouden kokonaisetu.

Metsäteollisuuden mielestä bioenergian edistämiseksi ei pidä ottaa käyttöön uusia tuotantotukia. Esitetyssä tarjouskilpailussa voisi puuenergian osalta valikoitua vain yksi tai muutama toimija, jotka saisivat etulyöntiaseman muihin puuta käyttäviin toimijoihin verrattuna. Lisäksi tukitaso on ennalta arvaamaton.

Uuden bioenergiatuen sijaan jo olemassa oleva metsähakesähkötuki tulisi poistaa. Tämä parantaisi teollisuuden sivuvirtojen, mukaan lukien sahojen kuorien ja purujen, energiakäyttömahdollisuuksia verrattuna nyt tuettuun metsähakkeeseen.

Sinänsä metsäteollisuus ei vastusta minkäänlaisen puun käyttöä sähköntuotannossa, kun se tapahtuu ilman puumarkkinoiden kilpailua vääristäviä tukia. Mikäli puubiomassaa edelleen tuetaan uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön osalta, niin ainespuu (kuten rajattu metsähakesähkötukea koskevassa lainsäädännössä) on suljettava kokonaan tukien ulkopuolelle.

Ahti Fagerblom 15.11.2017 101/17/L/A

Bioenergian määrä lisääntyy markkinaehtoisesti – kehitystä ei pidä vaarantaa tuilla

Suomen uusiutuvasta energiasta noin kaksikolmasosaa on metsäteollisuussidonnaista. Valtaosa tästä tuotetaan tehtailla sellaisesta puuaineksesta, joka ei kelpaa jalostukseen. Kuitenkin metsäteollisuuden tukki- ja kuitupuun käyttö on ratkaiseva tekijä sille, että käytettävissä on myös energiakäyttöön ohjautuvaa puuta (mm. hakkuutähteitä, kuorta ja purua).

Kotimaisen puun tarve jalostukseen on metsäteollisuuden investointien myötä nousemassa ennätystasolle. Tämän myötä kilpailu puumarkkinoilla kiristyy merkittävästi. Mahdollisesti puumarkkinahäiriöitä aiheuttavien uusien tukien sijaan on panostettava puuston kasvuun ja raaka-aineen sujuvaan markkinoille tuloon.

Puumarkkinavääristymät haittaisivat tukki- ja kuitupuiden jalostamista vientituotteiksi. Tällöin suurimmat puukaupassa liikkuvat rahavirrat tyrehtyisivät, mutta myös puunjalostuksen sivutuotevirrat vähentyisivät. Vaarana siten olisi, että uuden tuen kuvitteellinen hyöty realisoituisi konkreettisena haittana. Tämä olisi vakava ongelma kansantaloudelle sekä uusiutuvan energian tavoitteelle.

Puuenergian lisäämiselle on terveimmät edellytykset ilman nykyisiä ja uusia tuotantotukia. Puun energiakäyttö edistyy parhaiten, kun

- puunjalostus olemassa olevilla metsäteollisuuden tehtailla menestyy ja kehittyy
- puumarkkinat vastaavat metsäteollisuuden investointien myötä kasvavaan puuhuollon haasteeseen → tehtaille riittää puuta → bioenergiatuet eivät vääristä puumarkkinoita
- puunkäytön hyvä maine säilyy (nollapäästöisyys energiantuotannossa, kestävyysnäkökulmat, nielukysymykset)

Bioenergiatuet voivat aiheuttaa poliittisen riskin - Suomen maine kestävän tukipolitiikan maana?

Usealla EU:n politiikkalohkolla on vireillä hankkeita, jotka voivat vaikeuttaa puunkäyttöä tai haitata sen hyväksyttävyyttä. Metsänielut, biomassan nollapäästöisyys energiantuotannossa sekä monimuotoisuuskysymykset ovat suurelta osin nousseet keskusteluun bioenergiatukien myötä.

Suomen biotalouspyrkimykset nähdään EU:ssa monesti vain bioenergian edistämisenä. Suomen ei ole järkevää profiloitua valtiona, jossa verovaroin edistetään suoraa puunpolttoa esimerkiksi ottamalla esitetty uusi tuotantotuki käyttöön.

Ahti Fagerblom 15.11.2017 101/17/L/A

Suomi ja metsäteollisuus ovat ansiokkaasti puolustaneet puunkäyttöä ja bioenergiaa EU:n päätöksenteossa. Tosiasia on, että epäily bioenergian ympäristömyönteisyyttä kohtaan nousee sitä suuremmaksi, mitä enemmän uusia tuotantotukia otetaan käyttöön.

Metsähakesähkötuen poisto tasoittaa tietä sahojen sivutuotteiden käytettävyydelle – eduskunnan tahdon mukaisesti

Sahojen sivuvirrat, kuten kuori ja puru, muodostavat yhden tärkeän uusiutuvan energian lähteen. Tällä hetkellä sahoilla on vaikeuksia saada sivuvirtapuuta kaupaksi voimalaitoksille. Sahojen sivuvirtapuun markkinointia vaikeuttaa muun muassa metsähakesähkön tuki, joka vääristää kilpailua sahojen sivuvirtapuun haitaksi.

Metsähakesähkötuen energiapoliittista tarvetta ei enää ole, sillä uusiutuvan energian kasvunäkymät ovat tyystin erilaiset kuin aikana, jolloin tuki otettiin käyttöön. Metsäteollisuuden puunjalostuksen kasvun myötä uusiutuva energia lisääntyy markkinaehtoisesti huomattavasti.

Kansallisen energia- ja ilmastostrategian käsittelyn yhteydessä eduskunta päätti edellyttää tukijärjestelmältä seuraavia asioita:

- On varmistettava, että teollisuuden käyttöön soveltuva ainespuu ohjautuu ensisijaisesti korkean jalostusarvon tuotteisiin eikä energian tuotantoon.
- On ryhdyttävä toimenpiteisiin erityisesti sahateollisuuden sivutuotteiden, purun ja kuoren, käyttöön saamiseksi ja tasavertaisen kilpailuaseman varmistamiseksi.

Selkein ja kestävin ratkaisu metsähakkeen, kuoren ja purun välisen kilpailuasetelman tasaamiseksi on se, että niillä tuotettua sähköä ei tueta energiantuotannossa.

Metsäteollisuus ry

Ahti Fagerblom
Energia- ja ilmastopäällikkö